

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 13. jūlijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2023/0250(COD)

11840/23
ADD 3

JAI 1007
COPEN 259
DROIPEN 110
FREMP 218
SOC 537
CODEC 1373

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 12. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2023) 247 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva, ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2023) 247 *final*.

Pielikumā: SWD(2023) 247 *final*

Briselē, 12.7.2023.
SWD(2023) 247 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

**Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva,
ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta
un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI**

{COM(2023) 424 final} - {SEC(2023) 270 final} - {SWD(2023) 246 final}

Kopsavilkuma lapa

Cietušo tiesību direktīvas (Direktīva 2012/29/ES) pārskatīšanas ietekmes novērtējums

A. Rīcības nepieciešamība

Problēmas būtība un nozīme ES mērogā

Šis ietekmes novērtējums veikts pēc Cietušo tiesību direktīvas izvērtēšanas. Cietušo tiesību direktīva ir galvenais horizontālais instruments, kas attiecas uz cietušo tiesībām. Tā nosaka visu cietušo tiesības neatkarīgi no nozieguma veida, tajā skaitā tiesības uz informāciju, tiesības uz atbalstu un aizsardzību atbilstoši cietušo individuālajām vajadzībām, procesuālās tiesības un tiesības uz lēmumu par kompensāciju no likumpārkāpēja kriminālprocesa noslēgumā.

Saskaņā ar 2022. gada jūnijā publicēto izvērtējumu direktīva ir sniegusi gaidītos ieguvumus, jo īpaši attiecībā uz kompetento iestāžu attieksmi pret cietušajiem kopumā, cietušo spēju izmantot savas tiesības saņemt informāciju un aizsardzību, piekļūt tiesu sistēmai un atbalsta pakalpojumiem. Tomēr izvērtējumā arī konstatēja konkrētas problēmas attiecībā uz katru no piecām galvenajām cietušo tiesībām, ko paredz direktīva. Šīs problēmas apgrūtina cietušo spēju paļauties uz direktīvā paredzētajām tiesībām un mazina uzticēšanos savas valsts un citu dalībvalstu tiesu sistēmām. Zema uzticēšanās līmeņa dēļ cietušie ne vienmēr ziņo par noziegumiem, un tas kaitē Eiropas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas netraucētai darbībai. Lai risinātu šīs problēmas, ir jāgroza Cietušo tiesību direktīva, un to var paveikt vienīgi ES līmenī. Piecas galvenās problēmas ir šādas:

1. cietušie ne vienmēr saņem **informāciju** par savām tiesībām, vai arī saņem nepietiekamu informāciju, kas vēl vairāk apgrūtina šo tiesību izmantošanu vai padara to neiespējamu;
2. neaizsargātu cietušo (piemēram, bērnu, personu ar invaliditāti, naida motivētos noziegumos cietušo un ieslodzījumā esošu cietušo) vajadzības pēc **aizsardzības** ne vienmēr novērtē laikus, tāpēc tiem netiek nodrošināti iedarbīgi aizsardzības pasākumi, piemēram, aizsardzības rīkojumi;
3. neaizsargāti cietušie bieži nevar paļauties uz to, ka saņems speciālistu **atbalstu**, piemēram, ilgstošu ārstēšanos pie psihologa, un cietušajiem bērniem bieži nenodrošina mērķtiecīgu pieeju;
4. cietušo **dalību kriminālprocesā** bieži sarežģī tas, ka tie nesaņem pietiekamas juridiskās konsultācijas un norādījumus, kā arī atšķirīgie noteikumi par cietušo statusu procedūrās;
5. cietušo **piekļuvi kompensācijai** apgrūtina nepietiekams valsts atbalsts piespriešanās kompensācijas piedziņai no likumpārkāpēja, kas rada sekundāras viktimizācijas risku.

Sasniedzamie mērķi

Šīs iniciatīvas vispārīgais mērķis ir veicināt tādas **brīvības, drošības un tiesiskuma telpas sekmīgu darbību**, kuras pamatā ir: i) spriedumu un tiesas nolēmumu krimināllietās raita atzīšana; ii) augsta līmeņa drošība, ko panāk, uzlabojot ziņošanu par noziegumiem; un iii) tiesu sistēma, kuras uzmanības centrā ir cietušie, kurā atzīst cietušos un kurā cietušie var paļauties uz savām tiesībām. Lai sasniegtu šo mērķi, ir jāstiprina cietušo tiesību minimālie standarti.

Ir noteikti **pieci konkrētie mērķi**:

1. būtiski uzlabot informācijas pieejamību cietušajiem, jo īpaši tiem, kuri neziņo par noziegumiem;
2. labāk saskaņot cietušajiem paredzētos aizsardzības pasākumus ar to vajadzībām, lai garantētu neaizsargātu cietušo drošību;

3. uzlabot speciālistu atbalstu neaizsargātiem cietušajiem, arī bērniem;
4. panākt cietušo pilnvērtīgāku dalību kriminālprocesā;
5. atvieglot kompensācijas saņemšanu no likumpārkāpēja.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)

Iepriekš minēto problēmu risināšanai nepieciešamās darbības var veikt sekmīgāk, rīkojoties ES līmenī. Tas uzlabos cietušo tiesību ievērošanu un palīdzēs samazināt atšķirības dalībvalstu noteikumos. Savukārt tādējādi tiks stiprināta savstarpējā uzticēšanās starp dalībvalstīm un atvieglota spriedumu un tiesas nolēmumu savstarpēja atzīšana, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās, kam ir pārrobežu aspekts. Cietušo tiesību direktīvas grozīšana novērsīs konstatētās nepilnības un uzlabos cietušo situāciju valsts līmenī un pārrobežu situācijās. Dalībvalstīm rīkojoties atsevišķi, to panākt nebūs iespējams.

B. Risinājumi

Iespējamie risinājumi izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais risinājums (ja tāds ir). Pamatojums, ja vēlamā risinājuma nav

Komisija ir izstrādājusi vairākus leģislatīvus politikas risinājumus. Neleģislatīvus risinājums neaplūkoja, jo stratēģija par cietušo tiesībām 2020.–2025. gadam jau paredz neleģislatīvus pasākumus, ko īstenos turpmākajos gados, bet to gaidāmā ietekme jau ir ņemta vērā pamatscenārijā. Visi politikas risinājumi ir vērsti uz izvirzīto konkrēto mērķu sasniegšanu.

Konkrētais mērķis Nr. 1

- Risinājums Nr. I.1. — **noteikt pienākumu izveidot valsts koordinācijas mehānismu** starp tiesībsardzības iestādēm, tiesu iestādēm (prokuroriem un tiesnešiem) un atbalsta organizācijām. Šāda sadarbība nodrošinātu, ka cietušie saņem informāciju, kas ir pielāgota to mainīgajām individuālajām vajadzībām. Koordinācijas mehānismos būtu jāiekļauj konkrēti protokoli informācijas sniegšanai tiem cietušajiem, kuri atrodas apcietinājumā vai citās slēgtā tipa iestādēs.
- Risinājums Nr. I.2. — **Risinājums Nr. I.1.** + noteikt, ka **cietušo palīdzības valsts dienestiem** jāklūst par pirmo kontaktpunktu, kurā vēršas ikviens cietušais neatkarīgi no nozieguma veida, jānodrošina tiem emocionāls atbalsts un vajadzības gadījumā jāsniedz informācija par specializētiem atbalsta dienestiem, jāizmanto ES tālruņa numurs 116 006 un jānodrošina tīmekļa vietne, izmantojot modernas tehnoloģijas, lai nodrošinātu tai optimālu piekļuvi mutvārdu saziņā visplašāk izmantotajās valodās un personām ar invaliditāti.
- Risinājums Nr. I.3. — **Risinājums Nr. I.1** + izveidot mehānismu, ar kura starpniecību **cietušo atbalsta organizācijas proaktīvi sniedz informāciju cietušajiem** (ar iespēju atteikties no šādas informācijas saņemšanas). Tiklīdz cietušais ziņo par noziegumu vai ir zināms, ka persona ir cietušais, ar to sazinās cietušo atbalsta organizācija, kas sniegs informāciju par cietušo tiesībām un atbalsta pakalpojumu pieejamību. Šis risinājums ietver **pienākumu visām personām vai iestādēm, kas kontaktējas ar cietušo** (cietušo atbalsta organizācijas, medicīnas darbinieki, sociālās palīdzības un labklājības dienestu darbinieki), informēt cietušos par to tiesībām.

Saskaņā ar analīzi un novērtējumu **vēlamais risinājums ir risinājums Nr. I.2.**

Konkrētais mērķis Nr. 2

- Risinājums Nr. II.1. — nodrošināt, ka **cietušajiem vajadzīgās aizsardzības individuālo novērtējumu**, ko

patlaban paredz Cietušo tiesību direktīvas 22. pants, **uzlabo**, papildinot to ar tālāk minēto: i) novērtējumu veic, kad cietušais pirmo reizi sazinās ar kompetentajām iestādēm; ii) piesaista atbalsta dienestus, tiesībaizsardzības iestādes un tiesu iestādes; iii) izvērtē riskus, ko var radīt vainīgais (piemēram, vai tas pārmērīgi lieto alkoholu un vai tā rīcībā ir ieroči); un iv) papildus novērtē individuālās vajadzības pēc atbalsta.

- Risinājums Nr. II.2. — **Risinājums Nr. II.1. + stiprināt aizsardzības pasākumus cietušo fiziskai aizsardzībai**, piemēram, aizsardzības rīkojumus, papildus īpašajiem aizsardzības pasākumiem, kuri patlaban ir uzskaitīti Cietušo tiesību direktīvas 23. pantā, paredzot vēl citus aizsardzības pasākumus, ko kompetentās iestādes piemēros pēc individuālā novērtējuma.
- Risinājums Nr. II.3. — **Risinājums Nr. II.2. + noteikt minimālos standartus attiecībā uz fiziskās aizsardzības pasākumiem**, piemēram, aizsardzības rīkojumiem un liecinieku aizsardzības pasākumiem, **konkretizējot īstenojamus pasākumus un nosacījumus to piemērošanai** pēc individuālā novērtējuma.

Saskaņā ar analīzi un novērtējumu **vēlamais risinājums ir risinājums Nr. II.2.**

Konkrētais mērķis Nr. 3

- Risinājums Nr. III.1. — nodrošināt, ka **visiem cietušajiem bērniem** ir pieejami **speciālistu atbalsta pakalpojumi** vienuviet, balstoties uz *Barnahus modeli* (proti, noziegumos cietušie bērni vienuviet saņem atbalstu un aizsardzību no vairākām aģentūrām), un ka **visiem neaizsargātajiem cietušajiem** ir pieejama **bezmaksas psiholoģiskā palīdzība, cik ilgi vien nepieciešams**. Šis risinājums ietver atbalsta dienestu, tiesībaizsardzības iestāžu un tiesu iestāžu darbības koordināciju valsts līmenī un tāda atbalsta un aizsardzības nodrošināšanu, kura atbilst cietušā vecumam un ir vajadzīga, lai visaptveroši risinātu cietušā vajadzības.
- Risinājums Nr. III.2. — **Risinājums Nr. III.1. +** nodrošināt speciālistu atbalsta pakalpojumu pieejamību **visiem neaizsargātajiem cietušajiem**. Šis risinājums ietver atbalsta dienestu, tiesībaizsardzības iestāžu un tiesu iestāžu darbības koordināciju valsts līmenī (ne obligāti vienuviet). Speciālistu atbalsta pakalpojumus, kas ir pieejami **visiem neaizsargātajiem cietušajiem**, iekļauj bezmaksas **psiholoģisko atbalstu, cik ilgi vien nepieciešams**, ja šādu vajadzību apliecina individuālais novērtējums. Tādējādi tiks izvērsti esošais noteikums direktīvas 9. panta 1. punktā, kas nosaka, ka šādu pakalpojumu sniedz, ja tas ir pieejams.
- Risinājums Nr. III.3. — **Risinājums Nr. III.1. +** nodrošināt, ka **speciālistu atbalsta pakalpojumi** ir pieejami **visiem neaizsargātajiem cietušajiem** (nevis tikai bērniem). Balstoties uz *Barnahus modeli*, šos pakalpojumus varētu nodrošināt vienuviet vai izmantojot centrālo kontaktpunktu. Nodrošināt, ka speciālistu atbalsta dienesti sniedz **bezmaksas psiholoģisko atbalstu, cik ilgi vien nepieciešams, visiem noziegumos cietušajiem** (nevis tikai neaizsargātajiem cietušajiem). Šāda atbalsta vajadzību būtu jākonstatē individuālajā novērtējumā par vajadzīgo atbalstu.

Saskaņā ar analīzi un novērtējumu **vēlamais risinājums ir risinājums Nr. III.2.**

Konkrētais mērķis Nr. 4

- Risinājums Nr. IV.1. — noteikt cietušajiem tiesības uz **juridisko/administratīvo palīdzību** un tiesības **uz paša izvēlētu pavadoni** visā kriminālprocesa garumā neatkarīgi no tā, vai cietušajam ir oficiāli piešķirts kriminālprocesa dalībnieka statuss. Noteikt cietušajiem tiesības **apstrīdēt krimināllietā pieņemtos lēmumus, kuri tieši attiecas uz tiem**. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka cietušie var apstrīdēt šādus lēmumus neatkarīgi no to statusa kriminālprocesā un ievērojot principus, kas attiecas uz lietas pārskatīšanu tiesā.
- Risinājums Nr. IV.2. — **Risinājums Nr. IV.1. + grozīt** Cietušo tiesību direktīvas 13. pantā paredzētās **tiesības uz juridisko palīdzību, kas patlaban pienākas vienīgi tiem cietušajiem, kuri ir kriminālprocesa dalībnieki**. Šīs tiesības paplašinātu nolūkā nodrošināt juridisko palīdzību cietušajiem, kam nepietiek līdzekļu, lai

pārsūdzētu kriminālprocesā pieņemtus lēmumus par to tiesībām. Nosacījumus vai procesuālos noteikumus par to, kā cietušie saņem juridisko palīdzību, joprojām noteiks valsts tiesību akti.

- Risinājums Nr. IV.3. — noteikt cietušajiem **tiesības piedalīties kriminālprocesā kā oficiālam kriminālprocesa dalībniekam** neatkarīgi no esošajiem ierobežojumiem valsts tiesību aktos. Tādējādi cietušo tiesības, ko patlaban paredz Cietušo tiesību direktīva, piemēram, tiesības piekļūt lietas materiāliem un saņemt juridisko palīdzību, attiektos uz cietušajiem kriminālprocesā.

Saskaņā ar analīzi un novērtējumu **vēlamais risinājums ir risinājums Nr. IV.1.**

Konkrētais mērķis Nr. 5

- Risinājums Nr. V.1. — noteikt **cietušajiem tiesības uz kriminālprocesa gaitā pieņemtu lēmumu par kompensāciju no likumpārkāpēja**, nepiemērojot patlaban direktīvas 16. pantā paredzēto izņēmumu gadījumos, kad valsts tiesību aktos ir noteikts, ka šāds lēmums jāpieņem citā juridiskā procesā.
- Risinājums Nr. V.2. — **Risinājums Nr. V.1. +** noteikt pienākumu **dalībvalstīm izmaksāt cietušajam kompensāciju, kas tam pienākas no likumpārkāpēja, tūlīt pēc sprieduma pieņemšanas** un pēc tam pieprasīt, lai likumpārkāpējs atlīdzinātu tām kompensācijas summu.
- Risinājums Nr. V.3. — noteikt **minimālos standartus attiecībā uz valsts kompensācijām, grozot 2004. gada Kompensāciju direktīvu**. Tajā skaitā tiktu paplašināta Kompensāciju direktīvas darbības joma, lai tā aptvertu visus noziegumus (nevis tikai vardarbīgus un tīšus noziegumus). Noteikt minimālos standartus attiecībā uz nosacījumiem valsts kompensācijas saņemšanai, grozot 2004. gada Kompensāciju direktīvu (tajā skaitā administratīvo procedūru termiņus, lai nodrošinātu lietu izskatīšanu saprātīgā laikposmā, un nosacījumus kompensācijas summas noteikšanai).

Saskaņā ar analīzi un novērtējumu **vēlamais risinājums ir risinājums Nr. V.2.**

Vēlamo risinājumu kopumu veido Risinājumi Nr. I.2., II.2., III.2., IV.1. un V.2. Šāda kombinācija saņēma augstāko vērtējumu pēc visiem kritērijiem un varētu sniegt lielākos ieguvumus cietušajiem visā ES, vienlaikus ievērojot juridiskā pamata ierobežojumus un ES rīcības proporcionalitāti.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts konkrētiem risinājumiem

Vairums ieinteresēto personu atbalsta Cietušo tiesību direktīvas pārskatīšanu. Visi risinājumi tika pārrunāti un saskaņoti ar pārstāvjiem no cietušo atbalsta organizācijām, dalībvalstu iestādēm un ES aģentūrām, piemēram, no Pamattiesību aģentūras un ES Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*). Tos apsprieda arī Komisijas Krimināltiesību ekspertu grupā, kurā ietilpst gan akadēmisko aprindu pārstāvji, gan praktiķi. Turpmākai viedokļu iegūšanai notika vairākas sabiedriskās apspriešanas. Lai gan visi risinājumi guva plašu atbalstu starp ieinteresētajām personām, dažas dalībvalstis iebilda pret Risinājumu Nr. IV.3., jo tas būtu pretrunā noteiktām juridiskām tradīcijām.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Ieguvumi no vēlamā risinājuma (ja tāda nav, tad no galvenajiem risinājumiem)

Paredzams, ka vēlamo risinājumu kopums iedarbīgi sekmēs galveno problēmu risināšanu un vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu. Attiecīgajiem risinājumiem būtu jārada ievērojama pozitīva ietekme uz cietušo tiesībām, tajā skaitā uzlabojot piekļuvi informācijai, atbalstam un aizsardzībai un dalību kriminālprocesā, arī saistībā ar kompensācijas saņemšanu. Kopumā uzlabosies cietušo piekļuve tiesu sistēmai un tiks labāk aizsargātas to

pamattiesības. Šādi cietušo ieguvumi sniegs ieguvumus arī plašākai sabiedrībai. Tajā skaitā uzlabosies dalībvalstu tiesu sistēmu darbība, mazināsies neziņošana par noziegumiem un noziedzība kopumā. Vienkopus īstenojot visus risinājumus, kas ietilpst vēlamo risinājumu kopumā, to kopējā ietekme pastiprināsies, jo tos izstrādāja tā, lai tie cits citu papildinātu (piemēram, uzlabota piekļuve informācijai uzlabos piekļuvi atbalstam, kas savukārt nodrošinās cietušo labāku dalību kriminālprocesos).

Vēlamā risinājuma (ja tāda nav, tad galveno risinājumu) izmaksas

	Ieguvumi (milj. EUR) Vidēja termiņa scenārijs — 5 gadi; sociālā diskonta likme 3 % ¹	Izmaksas (milj. EUR) Vidēji no zemākās un augstākās robežvērtības 5 gados; sociālā diskonta likme 3 %	Neto ieguvumi (milj. EUR) 5 gados; sociālā diskonta likme 3 %
Risinājums Nr. I.2.	1388	231	6
Risinājums Nr. II.2.	1488	25	59
Risinājums Nr. III.2.	10 217	9336	1
Risinājums Nr. IV.1.	266	255	1
Risinājums Nr. V.2.	9732	8897	1
KOPĀ	23 091	18 743	1,2

Ietekme uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un konkurētspēju

Būtisku ietekmi uz MVU un konkurētspēju neparedz. Ieguvumi ir iespējami MVU speciālistiem, kas sniedz juridisko palīdzību vai psiholoģisko atbalstu cietušajiem, jo iniciatīvas rezultātā palielināsies to darba apjoms.

Būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Pārskatītās direktīvas īstenošanas izmaksas lielākoties segs dalībvalstis. Eiropas Savienībai izmaksas radīsies, lai nodrošinātu paraugprakses apmaiņu un koordinācijas pasākumus, arī Cietušo tiesību platformā un Eiropas tīklā cietušo tiesību aizsardzībai. Lielākās izmaksas prasīs risinājums, kas ir saistīts ar mērķtiecīgu un integrētu atbalsta pakalpojumu nodrošināšanu visneaizsargātākajiem cietušajiem, jo tas paredz arī *Barnahus* izveidošanu. Tomēr visi risinājumi sniegs ieguvumus, kas ir lielāki par izmaksām. Taču vislielākos ieguvumus nevar izmērīt naudas izteiksmē.

Cita paredzama būtiska ietekme

Kā būtiskākās ietekmes piemērus var minēt uzlabojumus cietušo pamattiesību ievērošanas nodrošināšanā visā ES, arī attiecībā uz dažām vispārārstītām pamattiesībām (piemēram, tiesībām uz personas aizsardzību vardarbības vai dzīvības apdraudējuma gadījumā), un to pozitīvo netiešo sociālo un ekonomisko ietekmi. Sekmējot vienlīdzīgu piekļuvi informācijai, aizsardzībai, atbalstam, tiesiskumam un kompensācijai, šī iniciatīva sniegs visiem cietušajiem

¹ Šādu sociālā diskonta likmi iesaka izmantot Labāka regulējuma pamatnostādņu rīks Nr. 64.

Proporcionalitāte
Visi pasākumi, kas ir iekļauti vēlamo risinājumu kopumā, balstās uz Cietušo tiesību direktīvas noteikumiem un ir vienlīdzīgākas iespējas izmantot savas tiesības. Tā būtiski veicinās ANO ieteiktās attīstības mērķa (IAM) Nr. 16 jau ieviestā lielākajā daļā dalībvalstu. Tie visi ir ļoti sekmīgi risinājuši sāpīgas ietekmes novērtējuma izklāstītās problēmas. Risinājumu kopums nosaka minimālos standartus. Proporcionalitāti ņem vērā, apņemot arī dažādu risinājumu izmaksas. Pasākumu proporcionalitāti rūpīgi izvērtēja un apsprieda ar ieinteresētajām personām. Ierosinātais pasākumu kopums atbilst tiesību aktu izstrādes kritērijiem par viengrīd minimālo standartu noteikšanu kopumā pozitīvi ietekmēs ne vien cietušo pamattiesības, bet arī sociālo kohēziju un valstu un ES tiesu sistēmas.
D. Turpmākie pasākumi
Regulārai uzraudzībai izmantos datus, ko dalībvalstīm būs jāziņo Komisijai. Turklāt Komisija plāno izvērtēt iniciatīvas īstenošanu, lai novērtētu apmēru, kādā ir izpildīti politikas mērķi (un pārējie četri kritēriji — efektivitātes uzlabošanas / vienkāršošanas potenciāls, saskanība, piemērotība un ES pievienotā vērtība). Izvērtējuma pamatā būs rādītāji par risinājumu kopumā iekļauto atsevišķo risinājumu īstenošanu.